VRIJDAG 26 JANUARI 1940. VERSCHIJNT EENMAAL PER WEEK VIJF EN DERTIGSTE JAARGANG — No. 4

de arbeid

ORGAAN VAN HET NAT. ARBEIDSSECRETARIAAT

Administratie: Brederodestraat 17-17a, Amsterdam, West, Tel. 83421

„Deze beweringen (Stalin is grote voortzetter van Lenin) worden soms sterk overdreven genoemd, maar daarmede slaat men de plank mis. De beweringen zijn niet overdreven, zij zijn totaal onjuist, niet voor twintig procent, maar voor de volle honderd procent".

L.S. in „De Nieuwe Eeuw" van 18 Januari 1940.

De vrede en het zwaard

Vredesapostelen in actie

Hoe zwak uit zich de Internationale Arbeidersbeweging, die in de eerste plaats de taak zou moeten vervullen van leiding te geven aan een grote campagne ten gunste van de vrede! Men hoort nauwelijks schuchtere pleidooien uit dat kamp. Er is géén zelfstandig initiatief en als uit de bladen van de arbeidersbeweging afgeleid kan worden, dat zij de hoop koesteren, dat burgerlijke vredesapostelen spoedig succes mogen hebben met hun werk, dan worden dergelijke geluiden teruggedrongen door betuigingen van instemming met hetzij het Engelse-Franse imperialisme dan wel het Duits-Russische front.

Tegenover de oorlog van vandaag weet de Internationale Arbeidersbeweging geen zelfstandige houding aan te nemen. Haar innerlijke verdeeldheid treedt duidelijk naar voren; de partijen van de Moskouse Internationale verspreiden met zekere trots de Russische berichtgevingen over de successen van het Rode Leger. In het parlement van Zweden is het een sociaal-demokraat, die met de meeste kracht pleit voor deelneming van zijn land aan de oorlog tegen Moskou.

Het gaat slechts om weekbladen (dikwijls nog kleine) van de arbeidersklasse, als er sprake is van konsekwente en stelselmatige bestrijding van de imperialistische oorlog. Talrijk zijn die bladen geenszins. Zij verschijnen in enige landen en altijd is er slechts sprake van kleine organisaties, die zulke bladen dragen.

In de Sowjet-Unie zelf of in Hitler-Duitsland kunnen geen regelmatig uitkomende weekbladen bestaan, die in het teken van internationalisme en klassenstrijd tegen de oorlog opkomen. Voor alle Russen moet als een axioma gelden, dat Finland Moskou bedreigde en de veiligheid van de Sowjet-Unie in gevaar bracht. Blindelings moet worden geloofd, dat de heren van Moskou in die omstandigheden naar het zwaard **moesten** grijpen. Daartoe eenmaal gedwongen zijnde, is plotseling voor hen de roeping ontstaan om het volk van Finland te „bevrijden" van een stel regeerders, die niet de kunst verstaan om naar de pijpen van Moskou te dansen. Niet anders dan met levensgevaar kunnen Russische revolutionnairen de mening naar buiten brengen, dat de bureaukratie van Moskou schuldig staat aan een brutale veroveringsoorlog en aan bezoedeling van de geest van het socialisme.

Natuurlijk zorgt de Gestapo van Hitler er voor, dat geen onvertogen woord in het openbaar gesproken wordt over het Duitse aandeel in de verantwoordelijkheid van het ontstaan van de oorlog. Ter gelegenheid van de herdenking van Luxemburg, Lenin en Liebknecht speelde „Het Volksdagblad" het klaar er niet alleen aan te herinneren, dat de Communistische Partij van Duitsland uit het voorbereidende werk van Rosa en Karl was ontstaan, maar bovendien om er van te gewagen, dat Thaelmann, de leider van de K.P.D. nog altijd in een Duitse gevangenis zat. Evengoed verdedigt dat blad het pakt tussen Berlijn en Moskou en houdt het zich geen ogenblik bezig met de vraag, of proletarische klassesolidariteit zich er mee verzoenen kan, dat dergelijke pakten ontstaan, **terwijl proletarische strijders jarenlang in de klauwen van de Gestapo blijven.** In Duitsland geldt, dat men overal op spionnage kan rekenen; nergens is men veilig bij het uitspreken van kritiek. Socialistische arbeiders kunnen slechts met levensgevaar aan het samenstellen en verspreiden van een illegaal blaadje denken, dat opkomt voor de socialistische vrede. De leiders van Duitsland spreken in het openbaar uit, dat zij oorlog met de scherpste middelen zullen blijven voeren en richten zich op nieuwe veroveringen in Zuid-Oost-Europa.

En in de overige kapitalistische wereld? De weinige en kleine groepen, die voor de socialistische vrede opkomen, ondervinden dat de scherpste censuur op haar bladen wordt toegepast. Krijgt men b.v. een krant in handen, in klein formaat en met grote tussenruimten, van de Franse P.S.O.P. (Socialistische Arbeiders en Boerenpartij) dan ziet men, dat grote stukken door de censuur geschrapt zijn. Het kan voorkomen, dat men uit een artikel slechts een paar los van elkaar staande zinnen afgedrukt ziet. De Westerse demokratie acht het de normaalste zaak van de wereld, dat vrije meningsuiting, uitgesloten is voor oorlogstijd.

En toch zijn er krachten aan het werk, die in alle stilte aansturen op het herstel van de vrede. Het gaat in de eerste plaats om Italië, den paus, den president van de Verenigde Staten, Franco en verder om kleine landen, die nog bij de Volkenbond aangesloten zijn en die aan steeds zwaardere druk bloot staan van de oorlogvoerende partijen. Het kost enige moeite Italië en Franco als apostelen te zien voor de zaak van de vrede. Het is niet aan te nemen, dat Italië daarbij door idealistische motieven wordt gedreven. Er voltrekken zich veranderingen in dat land. Na de eerste wereldoorlog toonde het zich hoogst ontevreden over de inhoud van het vredesverdrag. Het land meende er slecht afgekomen te zijn. Het had zich losgemaakt van Berlijn en Weenen; vervolgens had het de kant van de Geallieerden gekozen en grote offers gebracht in de oorlog. Het loon was schraal, de grote overwinnaars konden er niet toe komen hun helpers op ruime wijze schadeloos te stellen. Tengevolge daarvan heeft zich Italië in de latere jaren opnieuw met Duitsland verbonden. De politiek van de as Berlijn-Rome ging een belangrijke rol spelen op internationaal terrein. Men was er zich in Rome bewust van, **dat de grootste voordelen aan Duitsland toevielen.** Toen de oorlog naderde, gevoelde men weinig voor het nemen van het risiko van directe deelneming aan de oorlog. Als een grote neutrale mogendheid verkoos Italië de kat uit de boom te kijken en in de eerste plaats bedacht te zijn op het versterken van eigen positie. Door de bezetting van Albanië op directe wijze verbonden aan het lot van de Balkan, kwam de regering van Mussolini er toe zich speciaal te gaan bemoeien met Zuid-Oost-Europa. Wanneer Moskou en Berlijn verklaard hebben, dat zij het beslissende woord wilden spreken bij het scheppen van nieuwe verhoudingen in Oost-Europa, kon Italië opnieuw de vrees gaan koesteren, het kind van de rekening te worden. Daaruit is voortgevloeid, dat Italië openlijk ging pleiten voor een spoedige beëindiging van de oorlog in West-Europa. Toen 30 November Moskou zijn aanval op Finland ondernam, bleek heel spoedig, dat de Italiaanse regering er wat voor over had de positie van de Finnen te ondersteunen. **In die situatie kon er een vast kontakt komen tussen de Italiaanse staat en het Vaticaan.** Dit kontakt is op de meest demonstratieve wijze aangebracht. De paus ging daarvoor op bezoek bij den koning van Italië, nadat de koning bij den paus was geweest. Op dit tijdstip maakte Washington bekend, dat het voldoende betekenis toekende aan het initiatief voor de vrede, hetwelk van Rome zou uitgaan om een persoonlijken vertegenwoordiger van Roosevelt te belasten met het onderhouden van de relaties met den paus en de Italiaanse regering. Wijl het ontstane kontakt onmiddellijk het karakter kreeg van bestrijding van het communisme, had Franco er geen moeite mee om op zijn beurt zich beschikbaar te stellen **voor het herstel van de vrede.**

Langs een ander kanaal is een combinatie ontstaan, die op dezelfde lijn werkt. Nadat het aangevallen Finland een beroep deed op de Volkenbond, ging deze instelling met spoed aan het werk. Daarvan kon slechts sprake zijn, als de Finnen zeker waren van de volle medewerking van Londen en Parijs. Men had in Genève reeds besloten om gedurende de oorlog de Volkenbond als zodanig in stand te houden, al was er geen sprake van directe beïnvloeding der oorlogvoerende partijen ten behoeve van de vrede. Een technische commissie is in het leven geroepen om de instandhouding van de Volkenbond te bewerken. Colijn wordt uitverkoren om leiding te geven aan die commissie. In verband met de behandeling van de Finse kwestie, werd het nuttig geacht, diezelfde commissie te belasten met hulpverlening aan Finland. Het gevolg hiervan is geweest, dat wij in Den Haag een nieuw centrum zullen krijgen voor werkzaamheden van de Volkenbond. Het dagblad „De Telegraaf", dat altijd zo goed op de hoogte is van de heldendaden van Colijn en er graag toe meewerkt om zijn held voor het voetlicht te brengen, bleek op Zondag 21 Januari in de wolken te zijn over het bijeen komen van het Organisatie-Comité van de Volkenbond in Den Haag. Het kent grote waarde toe aan de taak van dat comité, dat zich niet uitsluitend zal bezighouden met de bij Genève aangesloten landen, doch dat ook relaties kan onderhouden met andere regeringen. Van ganser harte hoopt „De Telegraaf", dat het Volkenbonds-comité direct op de lijn zal gaan van ondersteuning der Finnen. In verband met dit alles, kan aangenomen worden, dat de particuliere reis van Colijn naar Rome en zijn onderhoud met de Italiaanse staatslieden nauw verband hield met het karwei, dat hij op zich heeft genomen.

Na de redevoeringen, die vooral in Engeland tijdens het laatste weekeind uitgesproken zijn, is aan te nemen, dat de kleine neutrale staten meer last gaan ondervinden van de oorlog, dan tot dusver. Dat de Volkenbond op dit terrein belangrijk werk zou kunnen doen, is uitgesloten. Het kan best zo zijn, dat het voornaamste werk van het in Den Haag te vestigen apparaat de Finse aangelegenheid zal raken en natuurlijk ook het mobiliseren van krachten, die zich zullen beijveren om de relaties tussen Rusland en Berlijn te helpen verbreken. Wat deze relaties zelf betreft, verscheen in de pers het nieuws over door Moskou aangehouden olietransporten, die voor Duitsland bestemd waren en die Rusland nodig had voor de strijd tegen Finland. Omdat er sprake was van het zenden van Duitse vertegenwoordigers naar het petroleum-gebied van Galicië, werd de indruk gevestigd van in Berlijn aanwezig wantrouwen ten opzichte van de gedragingen van Moskou. Hiertegenover staat, dat in dit stadium van de oorlog zowel Berlijn als Moskou er op aangewezen zijn in het belang van de vervulling van taken, die aanvaard waren, om de samenwerking te handhaven. In ruil voor de hulp van Berlijn aan Moskou met betrekking tot de oorlog tegen Finland, zou Moskou zich verenigd hebben met wijzigingen in de regeling, die tussen beide landen op 28 September j.l. was aangegaan en die op de verdeling van Polen betrekking had. Nieuwe concessies zouden aan Berlijn gedaan zijn, waardoor Duitsland een directe grens met Roemenië zou verkrijgen. Men voelt, dat deze informaties lijnrecht ingaan tegen de voorstelling, dat Berlijn bijzondere contrôlemaatregelen wil toepassen om er zeker van te zijn, dat de Galicische petroleum naar Duitschland gaat.

„Het vredeswerk" van Rome en van al die krachten, die een eind aan de oorlog willen om de val van het kapitalisme te voorkomen, is van zodanige aard, dat het gemakkelijk kan uitlopen op het dienen van de belangen van de oorlog. Niemand kan ontkennen, dat ook vóór 1 September 1939 de gedachte bij de groot-kapitalisten kan hebben geleefd: Het ontketenen van oorlog is het hanteren van een tweesnijdend zwaard. Uit oorlog kan revolutie ontstaan.

Hoewel men zich met die gedachte heeft beziggehouden, kon de uitbarsting van de oorlog niet worden vermeden. Wie zich daarvan rekenschap geeft en bovendien de geringe machtsontplooiing van de arbeiders tegen de oorlog heeft gezien, die kan zich niet laten gaan op de illusie, dat spoedig succes met vredes-initiatieven bereikt zal worden. Naar onze vaste overtuiging zullen het slechts krachtige uitingen van verzet der massa tegen de oorlog kunnen zijn, **die de vrede tot stand zullen brengen.**

Schrijft Ab. Menist

Zijn retraitehuis is de „Celbarak bij de bijzondere strafgevangenis" te Den Haag.

Op de enveloppe: No. 386, Celbarak bij de bijzondere strafgevangenis — Den Haag. Op de brief zelf kan aangegeven worden:

A. MENIST.

Op Maandag 29 dezer keert hij in het normale bestaan terug. Hij zit voor.... Hitler; gelukkig niet lang.

* * *

Twee kameraden van de Rode Omroep kregen in hoger beroep 2 maanden, de derde hield één maand.

Vrijheid — Blijheid!

De margarine en haar beschermers

Het katholieke dagblad „Ons Noorden" bracht 11 Januari j.l. sensationeel nieuws. Het volgt hieronder:

„Bijna ongelooflijk.

„De Banketbakkerij" van 3 Januari j.l. haalt uit het „Alg. Weekblad voor de Middenstand", no. 387, het volgende aan:

„De Nederlandse zuivelbereiders hebben aangeboden boter te leveren voor 40 cent per pond, de margarine kost 64 cent en de boter voor de huishouding 90 cent.

De Unilever heeft echter advocaten in Den Haag, want op het desbetreffende voorstel werd geantwoord, dat de mindere omzet voor de margarine-industrie schade zou betekenen en dat de boer, die schade à raison van f 100.000 per jaar moest vergoeden alleen reeds voor deze soldatenboter."

Dit bericht klinkt toch bijna ongelooflijk niet alleen door de afwijzing, maar vooral door de formulering ervan.

Terecht konkludeert de redactie van „De Banketbakkerij", uit de weigering, dat de Unielever grote en machtige vrienden in de Haagse regeringsbureaux heeft.

Vandaar dat de afgetreden ministers onmiddellijk door de Unielever met vette posten worden beloond.

Maar wat meer licht over deze kwestie is toch wel gewenst."

Een lezer van dit blad wilde weten, of de vorige ministerpresident Colijn sedert zijn benoeming tot adviseur van de Unilever per jaar **tienduizend gulden** trekt voor dat ambt. Daarop zegt „Ons Noorden":

„Zoals ons van ingelichte zijde werd meegedeeld, is aan het adviserend lidmaatschap van de Raad van Bestuur een vast inkomen van f 10.000 verbonden, dat geregeld nog bij de winstverdeling wordt verhoogd."

Wie zich aan zulke kleinigheden ergert, die verliest de gouden stelregel uit het oog, dat elk arbeider zijn loon waard is!

Een pauselijk paleis

Het gaat niet om het nieuwtje, dat in de oudejaarsnacht te Rome het paleis der pauselijke kanselarij verbrandde. Het gaat evenmin om de vraag, of de brand aan kwaadwilligheid was toe te schrijven. De veronderstelling werd geuit; wij weten niet, of zij bij onderzoek juist bleek.

Maar het gaat wel om de beschrijving van dat verbrande paleis. Wij nemen een stukje uit de „Nieuwe Rotterdamse Courant" van 3 Januari over, onderstreepten enkele zinnen:

„Het paleis werd gebouwd door kardinaal Raffaele Riario, neef van Paus Sixtus IV. Riario, **op 17-jarige leeftijd tot kardinaal benoemd,** met de titel van San Lorenzo in Damaso. Hij ging het gebouw bewonen, dat bij deze kerk was gelegen. **Toen hij van den natuurlijken zoon van Paus Innocentius VIII bij het dobbelspel in een nacht een som van zestigduizend rijksdaalders won, besloot hij zijn woning op vorstelijke wijze te vernieuwen.** Van 1489 tot 1511 werd aan het grote paleis gebouwd.

De bouwstenen, het prachtige travertijn, dat thans in de loop der eeuwen een amber-gouden kleur heeft aangenomen, werd verkregen door het slopen van een deel van het Colosseeum. In 1517 moest de kardinaal, die het paleis deed bouwen — **betrokken bij de poging tot vergiftiging van paus Leo X** —, Rome verlaten. Het grote paleis werd toen zetel der pauselijke kanselarij."

Tot in het heden geldt, dat er een sprekende tegenstelling bestaat tussen de eenvoud en de armoede, die het leven van den stichter van het christendom kenmerkten en de pracht en luister, die bij het pauselijke Rome behoort.

Ongelegen kritiek

Het Nederlandse koloniale bewind in opspraak

In „Het Alg. Handelsblad" van 3 Jan. is nog eens teruggekomen op de kwestie, die in „De Haagsche Post" van 23 December werd aangesneden. Het gold een paar publicaties in het Amerikaanse blad „Asia", die zich bezighielden met de verhoudingen in Indonesië. Dit gebeurde in de loop van 1939 tot tweemaal toe. Het wordt kwalijk genomen aan de redactie van dit tijdschrift, dat tegen het einde van het jaar een tweede artikel geplaatst werd, nadat het eerste in het Februarinummer (van 1939) aanleiding tot tegenspraak van een professor der Columbia Universiteit had gegeven.

Feit is, dat de beide artikelen uiterst ongunstig waren voor het beleid, dat in Indonesië gevoerd wordt. Daarnaast is het zeker waar, dat **niet in alle onderdelen** de verstrekte informaties in overeenstemming zijn met de waarheid. Doch desondanks kunnen de vurigste pleitbezorgers van de Nederlandse overheersing niet betwisten, dat de algemene strekking van de beide artikelen wel degelijk in overeenstemming is met algemeen bekende feiten, die zowel in Indonesië als in Nederland zelf herhaaldelijk besproken zijn.

Wij kunnen ons indenken, dat de Nederlandse bourgeoisie, die zoveel profijt plukte van de Indonesische hulpbronnen en de zeer slecht betaalde arbeidskracht der Indonesiërs, slecht te spreken is over in het buitenland geleverde kritiek op de bestaande misstanden. **In de tegenwoordige tijdsomstandigheden komt dat al heel ongelegen.** De oorlog houdt ten nauwste verband met de verdeling van het aanwezige koloniale bezit en het is niet uitgesloten, dat het herstel van de vrede in de richting gezocht wordt van het doen van concessies aan de grote landen, die arm aan koloniën zijn. Het is evenmin uitgesloten, dat zulke concessies tot stand komen ten nadele van de kleine landen, die over een rijk koloniaal bezit beschikken. Daartoe kan nog eer aanleiding bestaan, als gedurende de oorlog de publieke opinie internationaal zodanig wordt voorgelicht, dat zij geen beste dunk krijgt van de bestuursmethoden der Nederlandse overheersing.

Het zal altijd wel mogelijk zijn om tegenover ongunstige oordeelvellingen andere uitspraken te plaatsen. Desondanks is het niet denkbeeldig, dat veroordelingen der in Indonesië toegepaste koloniale praktijken afkomstig van personen van betekenis, in organen van zekere bekendheid gelanceerd, gewicht in de schaal leggen.

Het „Algemeen Handelsblad" verklaart zich volkomen solidair met de uitspraken van de „Haagsche Post". Als er een actie gevoerd wordt, die nadeel kan toebrengen aan de Nederlandse koloniale belangen, dan moet volgens het Amsterdamse blad begrepen worden, dat tegenspraken en zelfs de deelneming van Indonesië aan tentoonstellingen in New-York en San Fransisco onvoldoende zijn, om de toegebrachte schade te herstellen.

> „Daarvoor is nodig, wat de „Haagse Post" al schreef, dat het rijk der Nederlanden gaat beschikken over een behoorlijke opgezet officieel propaganda-apparaat; evengoed bezet voor Indië als voor het moederland in de **Verenigde Staten zelf.**"

Een dergelijk propaganda-apparaat zal ongetwijfeld geld kosten. Aangenomen kan worden, dat de bourgeoisie dit geld graag door de staat zal laten betalen. Hoe goed de bezetting van deze voorlichtingsdienst ook zou zijn — feit is, dat de verhoudingen in Indonesië tot heel wat scherpe en gerechtvaardigde kritiek aanleiding geven. —

De koloniale geschiedenis van de Nederlandse overheersing is niet veel beter dan die van de andere imperialistische staten. Zij is lang. Zij is rijk aan wandaden van allerlei soort, waaronder de Indonesiërs te lijden hadden. Altijd was dat koloniaal beleid eenzijdig, gericht op de verrijking van Nederland en in het bijzonder van de koloniale belangen in dat land.

Goedkoop waren de vele verzekeringen, die in de loop der jaren ten beste gegeven zijn, dat men namelijk de voordelen van de Westerse beschaving aan de bevolking van Indonesië ten goede wilde doen toekomen. De brede massa in Indonesië zelf heeft maar weinig bespeurd van de zegenrijke gevolgen der Westerse beschaving. Als men in de latere tijd grif heeft beweerd, dat men de Indonesiërs „rijp" wilde maken voor zelfbestuur, dan behoeft slechts gelet te worden op het magere onderwijs en op het wijd verbreide analphabetendom om te verstaan, dat de overheersers geen haast hebben met de bevordering van de rijpheid der Indonesiërs. Nog sterker komt dit naar voren, als men zich rekenschap geeft van de behandeling, die de volksbeweging der Indonesiërs ondervonden heeft en die steeds gekenmerkt was door grote willekeur, vernieling der organisaties der Indonesiërs, vele vervolgingen van die vooraanstaanden, die geen blad voor de mond namen en die openlijk streden voor de onafhankelijkheid van hun land.

Er is een nauw verband tussen de uitbuiting der Indonesische arbeidskrachten en de onderdrukking, die de Indonesische volksbeweging heeft ondervonden.

Volkomen willekeurig zijn alle uitspraken, die verkondigen, dat „vroeger" Indonesië wel als een wingewest werd behandeld, doch dat in de latere tijd andere opvattingen van koloniaal beleid werden toegepast. Daarvan is geen sprake. Ook na de eerste wereldoorlog zijn de beloften niet in vervulling gegaan, die aan het Indonesische volk gedaan werden. Reactionnaire gouverneurs-generaal hebben integendeel zich beijverd om duidelijk aan te tonen, dat aan uitbreiding van de rechten der Indonesiërs niet werd gedacht en dat ook nationalistische stromingen der volksbeweging met scherpe vervolging te maken kregen. Akelig langzaam is het tempo van de politieke ontvoogding der Indonesiërs. **Onveranderlijk kan de neiging waargenomen worden van eenzijdige uitbuiting der bruine massa.** Menig vooraanstaand Indonesiër van gematigde richting heeft sedert de wereldoorlog zijn vertrouwen in een keer ten goede verloren.

Het staat er in de tegenwoordige tijd zo voor, dat men van de Indonesische massa durft verwachten, dat zij de Nederlandse koloniale overheersing zal verdedigen en maar op goed gezag zal aannemen, dat er geen gunstiger koloniaal systeem denkbaar is dan door de Nederlandse overheersing wordt toegepast. Wanneer deze gedachte in artikelen van buitenlandse schrijvers wordt bestreden, dan zullen de Nederlandse steunpilaren van het koloniale kapitalisme zich daarom ongerust maken over zulke uitingen, omdat zij zo goed weten, hoeveel waarheid er opgesloten ligt in de rake kritiek, die op de Nederlandse koloniale praktijken is uitgeoefend.

MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN
's-Gravenhage.

Verzoeke aan gemeentebesturen bevoegdheid te geven, dat van werklozen, die bij sneeuwruimen tewerk gesteld worden geen korting op ondersteuning van loon der eerste drie dagen wordt toegepast.

Nationaal Arbeids Secretariaat
Sneevliet — Bouwman

De oorlog en zijn gevolgen

EEN WINSTBELASTING VOORGESTELD.

(B.) De regering heeft een wetsontwerp ingediend tot heffing van een winstbelasting van 10 pct. Bedoeld is hier in andere vorm een voortzetting van de dividend- en tantiëmebelasting 1917, welke laatste wet zal komen te vervallen bij het in werking treden van de voorgestelde winstbelasting, echter niet voor de boekjaren, die eindigen vóór 31 December 1939.

Aan de winstbelasting, die een directe belasting is, zullen onderworpen worden de naamloze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandelen, coöperatieve verenigingen en onderlinge verzekeringsmaatschappijen, alsmede de verenigingen, die een beroep of bedrijf uitoefenen. Aan deze belasting zullen niet onderworpen zijn de naamloze vennootschappen enz., waarvan uitsluitend publiekrechtelijke lichamen (b.v. provincies, gemeenten) aandeelhouders, deelgenoten of leden zijn. Verder vallen er buiten de vennootschappen, verenigingen en maatschappijen, die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend risico's volgens de sociale verzekeringswetten verzekeren. Zij mogen dan echter geen ander bedrijf dan het verzekeringsbedrijf uitoefenen.

Uit de toelichting van de regering op haar wetsontwerp blijkt, dat de winstbelasting niet zal worden geheven van de winsten, die worden uitgedeeld, maar van de winsten, die door de vennootschappen worden behaald, dus met inbegrip van reservering en extra afschrijvingen.

RAMING VAN DE OPBRENGST.

Wat de opbrengst van de voorgestelde winstbelasting betreft, zegt de minister van Financiën, dat deze bij gebrek aan voldoende statistische gegevens moeilijk nauwkeurig is te ramen. Goede en slechte jaren dooreengenomen meent de minister een schatting te mogen maken van bijna 500 millioen gulden per jaar, als zijnde belastbare winst voor alle vennootschappen enz. Wordt het genoemde bedrag voorshands aangehouden, dan zal het tarief van de winstbelasting op 10 pct. moeten worden gesteld om een opbrengst te verkrijgen van f 50 millioen per jaar, hetgeen ruim f 20 millioen hoger is dan die van de bestaande dividend- en tantiëmebelasting.

Zoals wij zien, wordt het kapitaal door de regering met fluwelen handschoenen aangepakt. De gehele bevolking van hoog tot laag, zo zegt de burgerlijke pers, moet in de huidige omstandigheden, die de oorlog in Europa veroorzaakt, offers brengen. Maar wat betekenen f 20 millioen voor de kapitalistische ondernemers en de aandeelhouders, voor wie juist in deze oorlogstijd de kans op extra-winst worden geopend. Dat is geen offer voor deze bevoorrechte klasse, want zij zullen door de 10 pct. winstbelasting hun leven niet minder weelderig behoeven in te richten.

Het Nederlandse kapitaal is nog altijd voor 12½ milliard gulden in de vermogensbelasting aangeslagen. Dit geweldige bedrag, dat in het bezit is van ongeveer 180.000 bevoorrechte Nederlanders, laat de regering onaangetast! Een regering, die het geld zou willen halen waar het is, zou de uitgaven voor de defensie weten te bestrijden door heffingen in eens van het grootkapitaal. Ook dan nog zouden de dames en heren van de bezittende klasse zich geen goed gemeubileerde boterham behoeven te ontzeggen,

HOE STAAT HET MET DE AARDAPPELEN?

Als wij terug denken aan de gladde veenaardappelen, die men ons in de vorige oorlog te slikken heeft gegeven, dan worden wij er opnieuw onpasselijk van. Daarom moet de vraag gesteld worden, hoe het thans met de aardappelen zal gaan. In Nederland is de aardappel een zeer belangrijk volksvoedsel, veel belangrijker dan in vele andere landen.

Wij zitten thans midden in de winter en het duurt nog wel vijf maanden, vóór de nieuwe aardappelen er zijn. Het komt er op aan, of er in die tijd voldoende voorraad is. Niet omdat er in Nederland niet genoeg aardappelen worden geteeld, om aan de vraag in het binnenland te kunnen voldoen. Integendeel, er is meer dan genoeg, indien er althans niet te veel naar het buitenland wordt uitgevoerd, dan wel voor andere doeleinden aan de consumptie wordt onttrokken.

De regering schijnt in deze niet gerust te zijn, althans te oordelen naar een bericht in de pers, namelijk dat van overheidswege partijen verbruiksaardappelen van de kleigrond worden aangekocht, die in het voorjaar van 1940 geleverd moeten worden. Deze aankopen omvatten, volgens bedoeld bericht, kleiconsumptie-aardappelen van eerste kwaliteit in de normale sortering van Zeeuwse blauwe, Zeeuwse bonte, koopmans blauwe, Rode Star, Eigenheimers, Bevelander en, hoewel dit oorspronkelijk niet in de bedoeling lag, ook Bintje, aangezien dit met het oog op de ontwikkeling der markt-situatie wenselijk bleek.

De aankopen geschieden door middel van de georganiseerde aardappelhandel, waarvoor optreedt de Vereniging tot Behartiging van de Nederlandse aardappelhandel, in samenwerking met de provinciale voedselcommissarissen.

Wij zullen ons verder niet verdiepen in de prijzenregeling en de leveringsvoorwaarden, die aan de telers worden gesteld. Voor ons is de vraag, of er reeds in de eerste winter van de mobilisatie kans bestaat op aardappelschaarste in dit land. Wij zijn in deze niet deskundig en kunnen dan ook geen antwoord op deze vraag geven. Wel menen wij, dat in Nederland, mits de regering tijdig ingrijpt, geen aardappelschaarste behoeft te bestaan.

MENAGEGELD BIJ PERIODIEK VERLOF.

Er is thans in een legerorder bekend gemaakt, dat de soldij-genietende militairen (soldaten, korporaals en onderofficieren, die niet op jaarwedde zijn gesteld) gedurende alle dagen van hun periodiek verlof vergoeding zullen ontvangen wegens gemis van levensmiddelen.

Bij ziek thuis achterblijven van dit verlof krijgen zij de vergoeding eveneens uitgekeerd, uitgezonderd over de eerste vier dagen na het verstrijken van het verleende periodiek verlof.

De vergoeding bedraagt f 0.50 per dag.

(Vervolg van kolom 4).

te verhalen. Wij kennen dat uit de vorige oorlog, toen de huiseigenaren met hun exploitatierekening bij de huurcommissie kwamen om aan te tonen, dat de huren noodzakelijk moesten worden verhoogd.

Intussen blijven afdoende maatregelen van de regering in deze achterwege. Daarover behoeven wij ons niet te verwonderen, wijl tot dusver helaas het buiten-parlementair optreden van de arbeidende massa achterwege blijft.

Woningnood in Oorlogstijd

II.

GEGEVENS VAN DE WONINGDIENST TE AMSTERDAM.

De verdedigers van het particuliere initiatief op woningbouwgebied, hebben het land aan woningbouwverenigingen en gemeentelijke woningbouw. Dat is uit kapitalistisch oogpunt normaal. Voor den kapitalistischen bouwondernemer is de hoofdzaak: het maken van winst, die zijn onderneming moet afwerpen en dat is voor hem ook het enige, wat hem aan de productie bindt.

De vereniging van huiseigenaren „Het Eigendomsrecht" richtte enige weken geleden een adres aan den minister van Binnenlandse Zaken, waarin werd verteld, dat het aantal beschikbare woningen zo groot was, dat de bevordering van de bouw door woningbouwverenigingen of door de gemeente overbodig en onverantwoord zou zijn.

Nu waren er in Amsterdam blijkens het rapport van de Woningdienst inderdaad op 1 October j.l. 5509 onbewoonde woningen. Iets anders is, of deze woningen voor bewoning geschikt zijn. Ten eerste lagen, blijkens een nadere beschouwing over genoemd rapport in „Het Volk" van 11 Dec. 1939, avondblad, van het totaal aantal onbewoonde woningen 2131 aan de straten en stegen in de Oude Stad.

En wat de grootte van de woningen betreft, stellen de gegevens van de Woningdienst in het licht, dat van de 1366 onbewoonde woningen met huren tot f 6.— per week er 611 zijn, dus bijna de helft, waarin slechts behoorlijke woonruimte is voor gezinnen van niet meer den twee personen. Van de 711 woningen met huren tot f 7.— kunnen in meer dan de helft daarvan geen grotere gezinnen dan van vier personen wonen.

KETTINGHANDEL IN WOONHUIZEN.

Zoals de speculanten in voedingsmiddelen er hun voordeel in zien, wanneer er schaarste komt, aan verschillende artikelen, zo zijn er vele woningexploitanten, die voor zich het vooruitzicht op het maken van extra-winst geopend zien bij te verwachten woningnood.

De grote burgerlijke en vooral liberale bladen houden niet op met te vertellen, dat men voorzichtig moet zijn met het toekennen van loonsverhoging aan de arbeiders, want loonsverhoging leidt weer opnieuw tot prijsverhoging. Maar dezelfde heren, die in deze hun waarschuwende stem laten horen, achten het de meest normale zaak van de wereld, dat de kapitaalbezitters zich verrijken door allerlei speculaties, die met productieve arbeid niets gemeen hebben, maar waardoor de prijsstijging ten zeerste wordt bevorderd.

Wij hebben in de vorige oorlog de ergerlijke voorbeelden gekend, dat b.v. vandaag een koopvaardijschip op stapel werd gezet, waarvoor een bouwprijs van 1½ millioen gulden was bedongen, doch na anderhalf jaar, als het schip werd afgeleverd, was het reeds drie of vier maal van eigenaar veranderd, met het gevolg, dat het schip uiteindelijk 2 of 3 millioen gulden meer moest opbrengen, dan waarvoor het aanvankelijk gebouwd zou worden. Resultaat: duurdere transportkosten van de producten, die over zee moesten worden vervoerd en tenslotte door den consument worden betaald.

Zo ging het ook in de bouwwereld en in de korte tijd, dat de oorlog thans duurt, zijn er reeds tekenen, dat het weer dezelfde kant uitgaat. „Het Volk" van 13 Dec. 1939, avondblad, publiceerde met weglating van huisnummers de volgende gevallen, waarin huizen op één dag in verschillende handen overgaan met enorme winsten:

Waterlooplein:
Gekocht voor f 13.000
Verkocht „ f 18.500
Winst f 5.500 of 42%.

Albert Cuypstraat:
Gekocht voor f 11.300
Verkocht „ f 14.500
Winst f 3.200 of 28%.

1e Conradstraat:
Gekocht voor f 5.500
Verkocht „ f 8.000
Winst f 2.500 of 45%.

Albert Cuypstraat:
Gekocht voor f 30.500
Verkocht „ f 45.000
Winst f 14.500 of 48%.

Het betreft hier in alle gevallen gewone woonhuizen in arbeiderswijken. Dit zullen geen gevallen zijn, die op zichzelf staan. Wij kunnen er van op aan, dat de betrokken huiseigenaren zullen trachten de duurdere exploitatie, die door de extra winst, waarmede de vroegere eigenaar is gaan strijken, is ontstaan, op de huurders

(Vervolg op kolom 3, onderaan).

WETTELIJKE VACANTIE-REGELINGEN.

I.

RECHT OP VACANTIE

(W. A. B.). Het is naar aanleiding van het een dezer dagen door den minister van Sociale Zaken bij de Hoge Raad van Arbeid aanhangig gemaakte voorontwerp van een wettelijke regeling inzake vacantie voor werknemers met behoud van loon, dat wij in een tweetal artikelen het vraagstuk „arbeiders-vacantie" aan een nadere beschouwing zullen onderwerpen.

Er zal wel niemand in arbeiderskringen zijn te vinden, die niet volkomen onze bewering zal kunnen en moeten onderschrijven, dat iedere werknemer jaarlijks **recht op vacantie-met-behoud-van-loon** heeft. Het is met dat „recht op vacantie" echter in dit land over het algemeen nog lang geen rozengeur en maneschijn. Integendeel, er hapert ook op dat terrein nog al het een en ander. Het moge dan zo zijn, dat werknemers in overheids- en semi-overheidsdienst ingevolge reeds vroeg bestaande vacantie-regelingen recht konden doen gelden op een jaarlijks terugkerende vacantie-periode, het moge dan ook zo zijn, dat in tal van afgesloten collectieve arbeidsovereenkomsten in de vrije bedrijven bepalingen omtrent vacantie zijn opgenomen, welke bepalingen dan nog vaak van de werkgevers zijn afgedwongen, vast staat echter, dat nog vele tienduizenden arbeiders in dit land volkomen verstoken zijn van het genieten van enkele dagen vacantie per jaar met behoud van loon. En ook al worden door tal van werkgevers enige dagen vacantie per jaar aan het bij hen in dienst zijnde personeel gegeven, vastgesteld dient daarbij echter te worden, dat de arbeider zich niet kan beroepen op een of andere bepaling omtrent het verlenen van vacantie. Hij is ook te dien aanzien volkomen overgeleverd aan de willekeur van de zijde van zijn werkgever.

Zoals wij dus reeds opmerkten, is het aantal van hen onder de werknemers, die geen of bij des-patroons-genade een enkele dag vacantie per jaar kunnen genieten en die dus vallen buiten de bevoorrechten met omschreven vacantie-recht, nog altijd zeer groot. Daarbij zijn ook nog altijd tal van gevallen te constateren, waarin de arbeider wel vacantie van zijn patroon krijgt, maar welke vacantie dan door dien arbeider zèlf betaald moet worden, omdat zijn loon gedurende zijn vacantie niet wordt doorbetaald. Kortom, er mankeert dus nog heel wat aan het „recht op vacantie" der arbeidende klasse. Wanneer dan ook eens een nauwkeurige statistiek over het al dan niet toekennen van vacantie aan werknemers in Nederland zou kunnen worden opgemaakt, dan zou men zich ongetwijfeld sterk moeten verbazen over de werkelijke toestand.

TAL VAN WETTELIJKE VACANTIE-REGELINGEN

De vraag, of het wel o.a. tot de taak van de overheid behoort inzake het vacantievraagstuk bindende bepalingen in het leven te roepen, kan onmiddellijk daarmede worden beantwoord, dat de staat zelf in alle landen, door het treffen van maatregelen voor zijn personeel, de noodzakelijkheid van vacantie voor werknemers heeft erkend. Daarnaast werd op de jaarlijkse conferenties van het Internationaal Arbeidsbureau te Genève door vele vertegenwoordigers van regeringen de wettelijke vastgestelde vacantie bepleit.

In Nederland staat de arbeidersklasse ten aanzien van de wettelijke vacanties nog bij tal van landen achter. Nederland behoort nog steeds tot dat kleine groepje landen, zoals de Verenigde Staten van Amerika, Australië, Engeland en Zwitserland, dat om verschillende redenen, meest van oer-conservatieve aard, nog niet zover is gekomen om wettelijke vacantie-regelingen in te voeren.

Toch moet, en niet zonder voldoening, worden vastgesteld, dat de gedachte van de betaalde en wettelijke vastgestelde vacanties vrij snel ingang in de wereld heeft gevonden. Zo trof reeds in 1919 het toenmalige **Oostenrijk** maatregelen voor een wettelijke vacantie-regeling voor alle werknemers. **Finland, Italië** en **Luxemburg** voerden een speciale regeling voor handels- en kantoorpersoneel in. Daarna volgden in 1922 algemene wettelijke vacantie-voorschriften voor **Rusland, Letland, Polen** en **Finland.** In 1926 kwamen aan de beurt **Luxemburg** met een algemene regeling, in 1929 **Roemenië**, in 1931 **Mexico, Chili, Spanje, Zweden, Panama, Joego-Slavië, China** in 1922 voor fabrieksarbeiders, in 1933 **Litauen**, in 1934 **Brazilië**, in 1935 **Cuba**, in 1936 **België, Bulgarije, Frankrijk, Irak**, de **Vrijstaat Ierland, Noorwegen, Tunis, Nieuw-Zeeland** — voor landarbeiders —, **Venezuela** en tenslotte in 1938 **Denemarken** en **Zweden.** Ook het nationaal-socialistische **Duitsland** en het fascistische **Italië** hebben de vacanties in hun wetgeving vastgelegd.

Uit deze opsomming van landen, waarin reeds wettelijke vacantie-regelingen zijn getroffen, blijkt wel in welke mate „duistere machten" van weinig vooruitstrevend karakter in Nederland hebben weten te bewerkstelligen, dat dit land voor de arbeidersklasse in dit opzicht nog niets heeft gedaan.

DE KOSTEN TE HOOG?

In verband met de wettelijke regeling van vacantie met behoud van loon voor werknemers werd en wordt nog steeds het argument van werkgeverszijde aangevoerd, dat zo'n regeling geld kost, te véél geld kost. Het spreekt vanzelf, dat een dergelijke wettelijke regeling, die dus een sociale regeling is, evenals de meeste sociale regelingen en bepalingen „offers" eist van de werkgeversklasse. En al vallen die zogenaamde offers, waarover de heren werkgevers dan altijd in alle toonaarden zo klagen, in de praktijk meestal mee, toch blijven zij zich in de meeste gevallen met hand en tand verzetten tegen in te voeren sociale maatregelen, die verbeteringen voor de arbeidende klasse betekenen.

Op grond echter van de ervaringen in het buitenland, waar ook bij het werkgeversdom angst en vrees en dús tegenstand bestond tegen de vacantie-regelingen, is gebleken, dat de te verwachten „hoge bijzondere onkosten" nog al meevielen. Door reeds lange tijd van te voren rekening te houden met de aanstaande vacanties, konden maatregelen genomen worden om de uitval van de productie tot een minimum te beperken. Vooral was dat het geval in die landen, waar een zogenaamde „spreiding" van vacantie der arbeiders werd ingevoerd, waardoor alle onkosten werden vermeden. Vastgesteld kon worden, dat voor kantoor- en handelspersoneel en voor grote groepen arbeiders in het transportbedrijf, vacantie kon worden doorgevoerd, zonder dat steeds van een „productie-uitval", die dan kosten met zich mee moest brengen, kon worden gesproken. Tevens kon worden vastgesteld, dat de onkostenbezwaren zo goed als allen terug waren te voeren op bezwaren, voortkomende uit reactionnaire en conservatieve, daardoor arbeidersvijandige overwegingen.

VACANTIE OEFENT GUNSTIGE INVLOED UIT.

Tegenover de bezwaren der werkgevers ten aanzien van de „verzwaring van lasten" — in welke mogelijke verzwaring toch gedurende het gehele jaar door de werkgevers kan worden voorzien — staan echter factoren, waarop de aandacht dient te worden gevestigd en die stuk voor stuk even zovele pleidooien voor een spoedige invoering van een wettelijke vacantie-regeling betekenen.

Door de invoering van de bij de wet vastgestelde vacantie-maatregelen, is in het buitenland vrij algemeen gebleken, dat de arbeiders-vacantie, vooral juist indien deze vacantie op grote schaal plaatsvindt, op verschillende takken van industrie een gunstige invloed uitoefent. Het transportbedrijf, de levensmiddelen-industrie, de industrie van sportartikelen en ook het hotel-, pension- en restaurantbedrijf putten belangrijke voordelen uit een toenemende vacantie van grote groepen werknemers. Officiële statistieken, die in verschillende landen daarvoor zijn vervaardigd, hebben dat glashelder aangetoond. Die statistieken hebben daarnaast eveneens bewezen, dat toenemende arbeiders-vacantie op het massa-verbruik een heel wat grotere invloed uitoefenen dan de betrekkelijk kleine groep van welgestelde en bezittende vacantiegangers dat doen. Hierdoor werden tevens op afdoende wijze de door de werkgevers aangevoerde bezwaren ontzenuwd.

Vanzelfsprekend komen naast deze materiële voordelen, die aan arbeiders-vacantie zijn verbonden — en naar onze mening in de eerste plaats — de culturele voordelen voor de arbeidersklasse zèlf, indien zij in het genot gesteld wordt van vacantie en die vacantie door wettelijke bepalingen wordt beschermd. Immesr, ongeacht in welk beroep of bedrijf de arbeider, hetzij hand- dan wel hoofdarbeider, zijn arbeid moet verrichten, het is volkomen menselijk, dat die arbeider, na een geheel jaar voor zijn levensonderhoud te hebben moeten ploeteren, onder meestal verre van gunstige loon- en arbeidsvoorwaarden, wezenlijke behoefte heeft aan een periode, waarin hij zich zèlf kan zijn. Bij ieder menselijk wezen vragen lichaam en geest daarnaar. Ook voor de arbeidende klasse geldt, „de boog kan niet altijd gespannen zijn, en wel in sterke mate. Ook in de kapitalistische maatschappij, waarin uitbuiting van de arbeidende klasse, ten bate van een kleine kaste van bevoorrechten, bij voortduring door de werkgevers voorop wordt gesteld, hebben de arbeiders onvoorwaardelijk het recht op vacantie-met-behoud-van-loon. De naaste toekomst zal leren, of in Nederland nu eindelijk dat recht op vacantie door wettelijke bepalingen zal worden verwezenlijkt en zal worden beschermd.

In ons tweede artikel zullen wij het aanhangig gemaakte voorontwerp van wet ten aanzien van de vacantie-regeling nader beschouwen.

18 Januari 1940.

De tevreden „Nederlandse Werkgever"

Kenterende sociaal-demokraten

Geen wonder, dat „De Nederlandse Werkgever" — wij bedoelen de krant van het Werkgeversverbond — gaarne verwijst naar een paar uitlatingen van sociaal-demokratische intellectuëlen over het loonvraagstuk, die volgens dat blad een erkenning inhouden van de juistheid der steeds uit de werkgeverswereld verkondigde begrippen over het loonvraagstuk.

Wij citeren het Ochtendblad van de N.R.C. van 19 Januari, wier redactie op haar beurt gaarne grotere bekendheid geeft aan de ontdekking van de werkgeverskrant. Wij nemen de desbetreffende beschouwing uit de N.R.C. over:

„De „Nederlandse Werkgever" herinnert er aan in het verleden vaak front gemaakt te hebben tegen loonopdrijving voor bepaalde categoriën arbeiders, speciaal die in overheidsdienst en in de z.g. beschutte bedrijven, waarin een groot gevaar schuilt voor de verbruikers; met name de laagst bezoldigde arbeiders hadden het gelag te betalen in de vorm van stijging van **de kosten van levensonderhoud?** Het blad vervolgt:

Hoe vaak ook hebben wij niet reeds in het licht gesteld, dat zowel het sluiten van bedrijven door vestigings- of andere ordeningsmaatregelen, als het belemmeren van de toestroming van jonge arbeiders naar het bedrijf door van hun overmacht misbruik makende vakbonden, werkloosheid en armoede in de hand moet werken? Hoe vaak eindelijk hebben wij er niet reeds op gewezen, dat de mogelijkheid om door inspanning en ijver vooruit te komen, meer te gaan verdienen, niet mag worden afgesneden, omdat daardoor de werkzaamste prikkel tot de grootst mogelijke activiteit zou worden weggenomen?

Wanneer wij in die geest schreven, konden we er op rekenen, dat de socialistische pers daarop reageerde met schimpscheuten of hoongelach. Dat waren reactionnaire werkgeverspraatjes. Het was ons er om te doen de brandkasten der heren te vullen en de arbeiders zo hard mogelijk te laten zwoegen tegen zo laag mogelijke lonen.

De laatste jaren is er echter heel wat in de inzichten en opvattingen der sociaal-demokraten veranderd. Indien men daarvan spreekt, dan denkt men allereerst aan hun standpunt ten opzichte van de defensie en het Oranjehuis. Maar ook op economisch gebied blijkt zich een kentering te voltrekken, die niet minder verblijdend is en die er toe leidt, dat thans op menig punt de juistheid van onze, eertijds zo zeer door hen gesmade, beschouwingen wordt erkend.

In het maandschrift „Socialisme en Democratie" van 7 Dec. 1939 troffen wij twee artikelen aan, van de heren dr. S. Kleerekoper en dr. P. Kuin, over „Planmatige loonpolitiek", waarin de volgende vragen worden beantwoord:

a. Is de afstand in beloning die er tussen de verschillende groepen arbeiders bestaat, sociaal en oeconomisch aanvaardbaar?

b. Wat zijn de gevolgen van deze afstand voor de laagste lonen?

c. Moet worden gestreefd naar een planmatige verhoging van de laagste lonen, of is door de strijd om de hoogte van het loon reeds vanzelf de sociale rechtvaardigheid verzekerd?

d. Zo de laatste vraag in ontkennende zin wordt beantwoord, wat zijn dan de mogelijkheden en wat zijn de grenzen van dit streven naar een planmatige loonpolitiek?

Naar de redactie mededeelt, is de beantwoording van deze vragen door dr. Kleerekoper en dr. Kuin oorspronkelijk de inhoud geweest van een tweetal prae-adviezen voor de S.V.M.V. (Socialistische Vereniging ter bevordering van de bestudering van maatschappelijke vraagstukken). Wij hebben hier dus niet te doen met de particuliere liefhebberij van twee sociaal-demokraten, met zeer buitenissige denkbeelden behept, maar met een antwoord op vragen, gesteld door een socialistische kring van ernstige mannen, terwijl reeds uit de formulering van die vragen blijkt, dat men in die kring gevoelde, dat er aan de wijze waarop tot dusver op dit terrein door de vakorganisatie werd opgetreden ,iets haperde.

Natuurlijk is in deze praeadviezen — speciaal in dat van dr. Kleerekoper — nog een socialistische inslag, zodat wij niet gaarne àl hun beschouwingen voor onze rekening zouden willen nemen. **Maar op de hoofdpunten, in de aanvang van dit artikel door ons vermeld, bestaat er tussen ons en hen een merkwaardige overeenstemming.**

Wij zullen dit met enkele aanhalingen staven. Dr. Kleerekoper zegt:

„Wanneer arbeiders, die tot een gemiddelde of hoge loonklasse behoren en die producten maken, die tot het eerste levensonderhoud behoren, door staking de lonen opdrijven en zo prijsverhoging in de hand werken, komt hun actie ten laste van de slechtstbetaalde groep", (blz. 765).

Van de vakstrijd zegt hij:

„Consequenties van deze groepsstrijd zijn loonsverhogingen, die zeer wel kunnen gaan ten koste van arbeiders uit andere groepen en van de jeugdigen, die nu van het beroep worden uitgesloten, indien men tot sluiting van den ganse bedrijfstak overgaat". (blz. 767).

Na betoogd te hebben, dat men door belastingen voor de sociale voorzieningen het inkomen van het kapitaal moet verminderen ten einde zodoende de lage lonen te kunnen opvoeren, zegt hij:

„De politieke strijd zal dus moeten praevaleren boven het enge groepsbelang van de hierop gebaseerde vakstrijd.

Wij raken hiermede de kern van de tragiek van de moderne arbeidersbeweging. De alleen maar politieke (ideologische) strijd brengt de arbeiders niet in beweging... Om de arbeiders in beweging te brengen — ook voor de politieke strijd — is nodig een belangengroepering, zoals wij die kennen... Een planmatige loonpolitiek kan zeker niet worden gevoerd door een ongeordende groepsstrijd, die steeds de lijn van de minste weerstand volgt" (blz. 768).

En thans enkele uitspraken van dr. Kuin:

„Voor zover de loonverschillen berusten op onderscheiden in scholing en bekwaamheid, kunnen zij worden beschouwd als een aansporing tot het ontwikkelen van deze eigenschappen" (blz. 772).

„Het is echter duidelijk dat de loonverschillen hun functie... niet ten volle kunnen vervullen, wanneer tussen de loonklassen en groepen afscheidingen bestaan, die moeilijk of in het geheel niet zijn te doorbreken. Indien b.v.... de best geschoolde arbeiders zich weten te verenigen in bonden, die een exclusieve positie gaan innemen en door het belemmeren van de toevoer hun loonpeil hooghouden ten koste van de ongeschoolden, althans van de niet bij hen aangeslotenen, dan missen de loonverschillen hun productieve en nivellerende functie" (blz. 773).

„Er is... één categorie van loonsverbeteringen, die het gevaar in zich draagt inderdaad het groepsbelang en niet het algemeen belang te dienen. Dat zijn die loonsverhogingen, die in de vorm van prijsverhogingen door de gezamenlijke ondernemers in de betrokken bedrijfstak rechtstreeks op de verbruikers worden verhaald. Er wordt met de gedachte van de beschutte bedrijven (dat zijn hoofdzakelijk die, welke voor de binnenlandse markt werken en weinig of geen buitenlandse concurrentie ondervinden) veel demagogie bedreven. De vakbeweging moet zich er echter van bewust zijn, dat al die lotsverbeteringen, welke in overleg met de werkgevers worden verhaald op de verbruikers, zeer inpopulair kunnen zijn. Wanneer deze verbruikers voor het grootste deel tot de slechtst betaalde groepen der bevolking behoren, die door deze loonacties hun kosten van levensonderhoudd zien stijgen, dan betekenen dergelijke acties een inbreuk op de solidariteit" (blz. 781).

Wij zullen het hierbij laten, al zouden uit beide artikelen nog andere citaten kunnen worden gedaan, welke bewijzen, dat beide schrijvers ook niet blind zijn voor de gevaren van ordening en van steun.

Aardig is, dat dr. Kleerekoper verklaart, dat „wij" (d.z. de sociaal-democraten) het socialisatie-rapport beschouwen als „klassieke literatuur". Ook die uitlatingen tekent de kentering, welke zich in de sociaal-demokratische opvattingen bezig is te voltrekken".

Beide sociaal-demokratische schrijvers genieten positieve, instemmende belangstelling van het werkgeversorgaan. Wij herinneren ons zeer wel, dat het al vele jaren geleden aan sociaal-demokratische voormannen gelukte bijval te oogsten uit het burgerlijke kamp met hun publikaties over lonen van het overheidspersoneel. In zoverre is er geen nieuws onder de zon. Dat de opvattingen uit de werkgeverswereld over de betaling van de arbeidskracht der arbeiders altijd reactionnair waren bewees:

a. Dat zij gaarne aan werklozen voorhielden, dat de loonstrijd der vakbeweging de kans op werk verminderde.

b. Dat zij meermalen lage lonen van plattelandsarbeidders vergeleken met lonen van de beter betaalde stadsarbeiders om nivellering van de lonen **naar beneden toe** te bevorderen.

c. Dat om precies dezelfde reden lonen uit de beschutte bedrijven tegenover die uit de onbeschutte bedrijven werden gesteld.

Als een werkgeversblad het „aardig" vindt, dat de soc. dem. dr. Kleerekoper het socialisatierapport onderbrengt bij de „klassieke literatuur", dan is dat heel begrijpelijk. Niet minder duidelijk, waarom zich het werkgeverdom beroept op de gesignaleerde uitspraken.

Voorlichters met betrekking tot de loonproblemen, die gebruikt kunnen worden door de werkgeverswereld, tonen in de praktijk slechts aan, dat de „wetenschappelijkheid" der huidige sociaal-demokratie slechts hinderpalen kan opwerken voor de vakstrijd der arbeiders. In ieder geval demonstreert zulke wetenschappelijkheid de burgerlijke aanpassing en verwording van de sociaal-demokratie.

Verlenging van de Uitkeringsduur

Het bestuur van de Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders heeft in een schrijven den minister van Sociale Zaken er op gewezen, dat voor de leden van die federatie en de bouwvakarbeiders in het algemeen, op Maandag 29 Januari a.s. de eerste uitkeringstermijn van 25 dagen voor dit boekjaar verstreken is.

Dit zal voor meerdere bouwvakarbeiders betekenen, dat zij, voorzover niet in aanmerking komende voor crisissteun, geheel van enig inkomen verstoken zullen zijn, door dat tengevolge van het aanhoudende vorstweer, er geen sprake van is, dat zij weer aan het werk kunnen gaan.

Daarom verzocht genoemd federatie-bestuur aan den minister te willen besluiten tot verlenging van de uitkeringsduur uit de werklozenkas en de daaraan verbonden kosten voor rekening van het departement van Sociale Zaken te doen nemen.

In het schrijven van de Federatie wordt er aan herinnerd, dat in de strenge winter begin 1929 eenzelfde maatregel is getroffen.

Het N.S.V. belegt zijn tiende Congres

In „De Syndicalist" van 20 Januari is de agenda opgenomen voor het tiende N.S.V.-congres, dat 6 en 7 April te Amsterdam in gebouw „De Leeuw" gehouden wordt.

De agenda bestaat uit 20 punten, die ten dele betrekking hebben op verslagen, gevoerd beleid en benoemingen en uit.... **drie** ingekomen voorstellen van afdelingen. Deze voorstellen houden niets belangrijks in met uitzondering van de door Bouwvak Wieringen aanhangig gemaakte reglementswijziging, die ten doel heeft slachtoffers „van hun weigering om voor oorlogsdoeleinden en ten dienste van militaire maatregelen te werken" uit de A.W.K. te ondersteunen.

Men overdrijft dus niet, als men constatert, dat het congres zo goed als geheel in het teken is geplaatst van de bespreking van gevoerd beleid. Er zal overigens nog gediscussieerd worden over de vraag „of voor eigen rekening en met inachtneming van de sociale bepalingen werkende personen als lid van een bij het N.S.V. aangesloten organisatie kunnen worden toegelaten" en over het standpunt der syndicalistische beweging inzake collectieve contracten.

Het belangrijkste nieuws, dat de agenda brengt is o.i. dat betreffende de beslissing van den redacteur van „De Syndicalist" om zich niet herkiesbaar te stellen. Het blijkt, dat voor de vacature nog geen candidaten gesteld werden.

ACTIES EN LOONBEWEGINGEN

BIJ DE TRAWLERVISSERIJ.

(B.) De besprekingen tussen het bestuur der redersverenigingen en de besturen van de erkende transportarbeidersbonden, hebben tot geen voor de trawlervisserlieden gunstig resultaat geleid.

Zoals wij reeds vroeger op deze plaats hebben medegedeeld, heeft de begin October van het vorig jaar verkregen bijslag van 50 pct. op de vaste gages geen noemenswaardige verbetering voor de opvarenden opgeleverd in deze gevaarlijke tijd voor de visserij op zee.

De gages zijn laag en vormen slechts een deel van het loon. De opbrengst van het percentage van de gemaakte besomming vormt het andere deel.

Het ligt dus voor de hand, dat de zeelieden ook de toeslag op het z.g. percentage eisen.

Sedert begin October waren er ongeveer 25 trawlers in de vaart gekomen. De jongens hoorden wij meermalen mededelen, dat de inkomsten weinig hoger waren, dan in zogenaamd normale tijden. Maar de kans op schipbreuk en dat men het leven er bij inschiet, is des te groter.

MEN WEIGERT UIT TE VAREN.

Het was de bedoeling, dat de vorige week nog drie trawlers meer zouden uitvaren, die gedurende de oorlog nog niet gevaren hadden. Maar de visserlieden hebben gezegd: het is nu mooi genoeg. De bestuurders van de erkende bonden hebben een paar maanden de tijd gehad om met de reders te onderhandelen. De reders willen ons voor een appel en een ei laten varen; daar passen wij voor.

De trawlers, die de vorige week binnen kwamen, voeren niet meer uit, **zodat er in feite een staking is.** Alleen de Petter is uitgevaren en dan nog met onvoltallige bemanning.

Op het ogenblik dat wij dit schrijven, (21 Januari)zijn er nog enkele trawlers op zee. Maandag kunnen de laatste schepen binnen zijn, zodat dan de gehele IJmuider vissersvloot weer stil ligt.

Ook hier blijkt weer, hoe bitter weinig voor de arbeiders met onderhandelingen is te bereiken. Wij hebben te doen met een bedrijf, waarin de arbeiders onder de meest onaangename en gevaarlijke omstandigheden hun brood moeten verdienen. De huisvrouwen klagen meermalen over de dure vis. Maar men heeft er geen begrip van, hoe duur de vis betaald moet worden door de arbeiders, die ze moeten vangen.

Men zal wel weer zoeken naar de een of andere oplossing, teneinde het visserijbedrijf op gang te krijgen, want de visvoorziening, die toch al veel te wensen overliet, stagneert nu nog veel meer. De visserlieden zullen echter aan doorvoering van hun eisen moeten vasthouden en wij twijfelen er niet aan, of zij zullen dit ook doen.

* * *

Volgens de „Nw. Rott. Crt." zou vorige week Zaterdag de Maria van Hattem IJ. M. 1 naar zee zijn vertrokken. Er zou een toeslag van 10% zijn gegeven op de nettobesomming. Evenwel zijn j.l. Maandag geen trawlers van IJmuiden ter visserij vertrokken.

Later vernamen wij, dat j.l. Dinsdag een vijftal trawlers, n.l. de „Haarlem", „Norma Maria", „Prinses Beatrix", „Cornelis" en „Uiver" naar zee zouden zijn vertrokken, eveneens na toezegging van een toeslag van 10% op het procentengeld.

HEREN-MAATKLEDINGBEDRIJF.

In dit bedrijf waren reeds een aantal werkgevers overgegaan om een duurtebijslag op het loon te verlenen van 3 pct! Een groot aantal maatpatroons betaalden echter nog geen enkele verhoging.

Onderhandelingen tussen de commissie voor arbeidsaangelegenheden uit het hoofdbestuur van de Bond van Maatkledingbedrijven in Nederland en de samenwerkende bonden in de kledingindustrie, hebben er toe geleid, dat bij een aantal georganiseerde maatpatroons met ingang van de eerste betaaldag na 29 Januari de duurtebijslag op 5 pct zal worden gebracht.

In de collectieve arbeidsovereenkomst, die 15 Februari eindigt, wordt een duurte-clausule opgenomen, waarin wordt voorzien, dat partijen twee keer tijdens 1940 bijeen kunnen komen om te overleggen, of een verhoging of een verlaging der duurtebijslag nodig is. Wanneer de stijging der kosten van levensonderhoud na de laatste vaststelling van de duurtebijslag, doch ten minste een maand voor het vaste tijdstip, dat overleg zal worden gepleegd. zeven punten of meer bedraagt, kunnen partijen ook tussentijds bijeenkomen voor het plegen van overleg. Bij verschil van mening tussen de partijen zal een onpartijdige scheidsman uitspraak doen.

Socialisme en Dictatuur.

Een stukje Polemiek.

Als er zo nu en dan polemiek gevoerd wordt tussen de redactie van „De Syndicalist" en ons, is er zo weinig sprake van de behoefte elkaar vliegen af te vangen, dat reeds daarom zekere positieve waarde aan die polemiek niet kan worden ontzegd.

„De „Syndicalist" en „De Arbeid" brachten informaties uit de persdienst van de I.A.A., betrekking hebbende op de Moskouse veroveringsoorlog tegen Finland. Wij plaatsten in „De Arbeid" van 29 December enkele kanttekeningen bij die publicaties. De redactie van „De Syndicalist" reageerde op die kanttekeningen in haar blad van 13 Januari. De gemaakte opmerkingen kwamen hierop neer:

„Naar aanleiding van deze artikelen heeft de redacteur van dit laatste blad tweeërlei bedenking. Albert Jensen, zo zegt zij, begaat onrecht tegenover de oude Russische bolsjewistische partij, die een van de grote drijvende krachten was bij het behalen van de revolutionnaire overwinning in 1917 in Rusland, terwijl in Spanje, met een sterke anarcho-syndicalistische beweging, de revolutie gesmoord kon worden vóór zij de overwinning had behaald. Ons standpunt ten opzichte van de politiek der C.N.T. is bekend. Wij hebben dat standpunt volkomen openhartig in „De Syndicalist" ontwikkeld en zijn tot de konklusie gekomen, dat het loslaten van onze revolutionnaire en syndicalistische beginselen door de C.N.T. funest is geweest, terwijl zij ook geenszins de beperktere doeleinden ermede bereikt, die haar bij haar taktiek voor ogen stonden. Men kan natuurlijk allerlei argumenten aanvoeren ter verdediging of vergoelijking van haar taktiek in verband met de omstandigheden, die inderdaad gans anders waren dan in Rusland in 1917, maar het feit zelf verandert er niet door.

Maar wanneer men uit de gebeurtenissen konklusies wil trekken ten aanzien van bolsjewisme en syndicalisme, dan zal men toch scherp dienen te onderscheiden. Het verschil bestaat toch niet daarin, dat het bolsjewisme vóór en het syndicalisme, in het algemeen, tegen doorvoering van de sociale revolutie zou zijn. Want al heeft, in één geval, de C.N.T. daarvan op grond der omstandigheden of om redenen van taktiek voorlopig afgezien, de Russische anarcho-syndicalisten waren in 1917 in Rusland niet minder radikale voorstanders der sociale revolutie dan de toenmalige bolsjewiki. Het verschil gaat en blijft gaan om de vraag, of de macht der revolutie gedecentraliseerd moet blijven berusten in handen der arbeidersmassa's en haar economische organisaties of gecentraliseerd moet worden in de vorm van een partij-dictatuur. Wij blijven voorstander van het eerste. Niet dit beginsel heeft in Spanje schipbreuk geleden, noch de beginselen van de I.A.A. in het algemeen, doch alleen het loslaten van het revolutionnaire beginsel. In Rusland heeft echter de revolutie volledig gezegevierd en het fiasco heeft zich daar voltrokken tengevolge van de toepassing van het beginsel der partijdictatuur en het partijmonopolie. Het heeft zich voltrokken precies zoals het onzerzijds was voorspeld. Dit fiasco is ook niet begonnen met het verjagen van Trotski, maar had lang voor dien zijn intrede gedaan: vervolging van andersdenkende revolutionnairen, Kroonstad.

„De Arbeid" blijft de vrijheid zien als uiteindelijke vrucht van het socialisme, dat alleen door middel van dwang, door een totalitair regime zou kunnen worden ingevoerd. Naar onze overtuiging is vrijheid de voorwaarde voor de verwezenlijking van het socialisme, mits men haar opvat op de wijze, zoals wij onlangs in dit blad hebben uiteengezet en er geen karikatuur van maakt, waardoor zij in haar tegendeel omslaat. Wordt het nieuwe regime daarentegen opgebouwd op de basis van dictatuur, dan zal deze nooit — tenzij door een nieuwe revolutie — verdwijnen, daar men de basis nu eenmaal niet kan wegnemen zonder dat het gehele gebouw ineenstort. Wanneer „De Arbeid" verklaart, dat er geen tovermiddel bestaat om vrijheid en socialisme tegelijk te verwezenlijken, dan verklaren wij, dat nooit de magie er in zal slagen het middel te ontdekken om socialisme zonder vrijheid te verwezenlijken, aangezien dwang en dictatuur nu eenmaal vijanden zijn van de sociale en geestelijke bevrijding, waarom alles is begonnen.

Een tweede bedenking van de redactie van „De Arbeid" is gelegen in de vrees, dat bij de leiders der I.A.A. in Zweden het standpunt in het gedrang komt van onverzoenlijke bestrijding van de imperialistische oorlog. Zoals gezegd heeft de I.A.A. voor de beide artikelen geen verantwoording, want zij zijn niet van haar afkomstig.

Wat het standpunt der Zweedse syndicalisten ten opzichte van de oorlog aangaat, wij hebben er vroeger al eens over geschreven en het is ons ook nu wel zeer verklaarbaar, maar toch niet zeer klaar. Onze Zweedse kameraden willen in geen geval door hun houding de krijgskansen van een totalitairen aanvaller begunstigen. Dat is verklaarbaar. Zij wijzen echter iedere godsvrede af en handhaven in ieder opzicht hun revolutionnaire klassestandpunt. Deze houding is zeer goed doorvoerbaar in een revolutionnaire oorlog tegen het fascisme. Maar hoe zij praktisch kan worden doorgevoerd vóór de revolutie uitbreekt, is minder klaar, tenzij men, al oorlog voerende, kans zou zien, de sociale revolutie in te zetten in het belang van de oorlog. (De Commune van Parijs!)

Wij gaan hier niet dieper op in, doch willen verder volstaan met een en ander mede te delen omtrent het standpunt der Zweedse kameraden."

„Het verschil gaat en blijft gaan om de vraag, of de macht der revolutie gedecentraliseerd moet blijven berusten in handen der arbeidersmassa's en haar economische organisaties of gecentraliseerd moet worden in de vorm van een partijdictatuur. Wij blijven voorstander van het eerste".

Van het schipbreuk lijden van een revolutie kan naar ons begrip slechts sprake zijn, als zij eerst geslaagd is. De redactie van „De Syndicalist" merkt op:

> **„In Rusland heeft echter de revolutie volledig gezegevierd en het fiasco heeft zich daar voltrokken ten gevolge van de toepassing van het beginsel van de partij-dictatuur en het partij-monopolie".**

Voor Spanje is er ook volgens „De Syndicalist" sprake van het schipbreuk lijden der revolutie. Het blad meent, dat daarmee niet de opvattingen der anarcho-syndicalisten schipbreuk geleden hebben. Wij zijn omgekeerd van mening toegedaan, dat het anarcho-syndicalisme in Spanje en met name in Catalonië een zo overheersende plaats innam in de arbeidersbeweging, dat de Spaanse ervaring ten opzichte van de bruikbaarheid der anarcho-syndicalistische beginselen voor de verwezenlijking van de revolutie van grote betekenis is. **De macht van den klassevijand moet gebroken worden, vóór er sprake kan zijn van het zegevieren der revolutie.** Het machtsprobleem, de kwestie van de verovering van de macht leverde onoverkomelijke moeilijkheden op voor de Spaanse anarcho-syndicalisten. Voor het behalen van de overwinning in de klassestrijd kan de verovering van de macht door het proletariaat niet als een bijkomstige aangelegenheid beschouwd worden. Als na het neerslaan van de muiterij der Franco-officieren in Catalonië de voorwaarden aanwezig waren voor de verovering van de macht, dan is die gelegenheid ongebruikt gelaten. Dit zien wij niet in de eerste plaats als het gevolg van bepaalde konkrete factoren, die zich in Catalonië voordeden. Het wil ons voorkomen, dat de voornaamste oorzaak van het ongebruikt laten der aanwezige mogelijkheid bestond uit het negéren van het probleem der verovering van de macht door de anarcho-syndicalisten.

De klassevijand treedt tegenover het proletariaat op met een sterk gecentraliseerde macht. Aan die positie zitten wezenlijke voordelen vast, vooral in een revolutionnaire situatie. Het gaat er minder om, of het mooi zou zijn als met uitschakeling van elke centralisatie de klassevijand verslagen kon worden. Als burgeroorlog de konsekwentie van klassestrijd is, dan betekent het negéren van het probleem der verovering van de macht, dat men in een zwakke positie staat tegenover de klassevijand, die het volle gebruik maakt van zijn voorsprong.

Zo is de kwestie van centralisatie en decentralisatie bij het organiseren van de beslissende strijd tegen het kapitalisme van overeenkomstige aard als die van het geweld in de klassestrijd. De schrijver van de „Syndicalist" is geen tegenstander van het gebruik van geweld. Het zou mooi zijn, als geen geweld gebruikt behoefde te worden bij de likwidatie van de bevoorrechte positie der bezittende klasse. Die bezittende klasse gebruikt echter het uiterste geweld bij de handhaving van haar bevoorrechte positie. Zij wijkt niet voor argumenten van recht en rede. **Zij wijkt alleen voor de macht,** die het strijdende proletariaat kan ontwikkelen, als de grote beslissingen moeten vallen.

Wij menen, dat de Spaanse ervaringen tijdens de burgeroorlog ons hebben geleerd, dat verovering van de macht door de arbeiders niet als een bijkomstige vraag beschouwd kan worden. Zodra men zich in dat probleem verdiept, wordt het duidelijk, dat het proletariaat met pijl en boog tegen het moderne kanon strijdt, als het toepassing van de centralisatie in zijn strijd afwijst.

Het is bekend genoeg, dat de revolutionnaire syndicalisten voor de verwezenlijking van de revolutie in de eerste plaats denken aan de economische organisaties der arbeiders. Zij zijn bereid, daarnaast die spontane vormen van organisatie te accepteren, die de raden der arbeiders zijn. Naar ons begrip komt het voor de verovering van de macht der arbeiders veel meer op die raden aan dan op de oude economische organisaties. Tientallen jaren ervaring hebben aan de arbeidersklasse getoond, dat de praktische strijd der economische organisaties een minstens even gunstige voedingsbodem voor reformistische verwording boden als de politieke partijen. Vandaar, dat ons onbegrijpelijk voorkomt de onveranderlijke afwijzing der politieke partijen in het syndicalistische kamp. Die afwijzing gaat zover, dat men speciaal in Holland pogingen tot samenwerking van revolutionnaire groeperingen meestal ziet afstuiten op de onwil van de syndicalisten, om in die samenwerking politieke partijen op te nemen. In dat opzicht staat de arbeidersbeweging in Nederland in de tegenwoordige oorlog in veel ongunstiger positie dan in de eerste wereldoorlog. Toen bleek het besef van aanwezig gevaar sterk genoeg, om syndicalisten en politieke groeperingen op één klassefront te brengen.

De ontaarding van de Russische revolutie wordt door de Hollandse syndicalisten toegeschreven aan de overheersende rol van de partij bij de verwezenlijking van de revolutie. Wij zouden ons een terugdringen van de macht der raden evengoed kunnen indenken door bureaukratische overwoekering van die macht, afkomstig van de bureaukratie der economische organisaties, die naar de opvatting van de anarcho-syndicalisten zo'n belangrijke rol in en na de revolutie moeten vervullen.

De vergelijking van de strijd in Spanje met de Russische revolutie van 1917 valt daarom reeds in het voordeel van laatstgenoemde uit, **omdat de overwinning bevochten kon worden.** Het bestaan van een kracht in die revolutie, die de aanwezige strijdwil van proletariërs, boeren en soldaten concentreerde op het probleem van de verovering van de macht, heeft naar ons inzicht beslissende betekenis gehad. Op die grond blijven wij de door ons in „De Arbeid" verkondigde mening over een onbillijke en onjuiste beoordeling van de rol der bolsjewistische partij in de Russische revolutie, waarop wij gewezen hebben, handhaven. (Slot volgt).

Kascontrôle.

Haags Vak Comité.

Ondergetekenden verklaren hiermede, de boeken en bescheiden van het Haagse Vak Comité in de beste orde te hebben bevonden.

De Contrôlecommissie:

w.g. A. J. Segboer.
w.g. H. IJmkers.

Correspondentie der Redactie.

H. B. te Asd. — Al had het eenvoudiger en korter kunnen gebeuren toch is het altijd goed te streven naar zuiverheid en klaarheid van leuzen. Volgende week met antwoord.

W. de B. te A. en E. te A. — In afwachting nadere informaties I.A.F. geen polemiek ter zake.

Zijt gij nog geen I.S.F.-lid? Waarom niet?

's-Gravenhaagse Coöperatieve Verbruiks-, Voortbrengings-, en Voorzorgsvereniging „De Volharding" U.A., 's-Gravenhage

Er bestaat een brochure, getiteld „Over Coöperatie", Instellingen en Uitkomsten van de samenwerkende Maatschappij „Vooruit" te Gent en de Coöperatieve Broodbakkerij „De Volharding" te 's-Gravenhage, door B. H. Heldt.

Deze brochure moet omstreeks 1885 gedrukt zijn door de Coöperatieve Handelsdrukkerij te Leeuwarden en is in dat jaar voor het Alg. Ned. Werkliedenverbond verschenen bij de firma Th. C. Lasthuyzen, te Amsterdam.

Bovengenoemde vereniging zou het op hoge prijs stellen een exemplaar van deze brochure in haar bezit te hebben. Zijn er onder de lezers van dit blad, die haar aan zo'n exemplaar kunnen helpen en zo ja, willen zij dan in verbinding treden met het secretariaat: Postbus 347, Den Haag?

ARBEIDERS,
VERZEKERT UW LEVEN
bij
N.V. Levensverz. Maatschappij
„AURORA"
AMSTERDAM - HEERENGRACHT 62
Gunstige Polisvoorwaarden.

„AURORA"
sluit Volks-, Levens- en Pensioenverzekering

P.O.C. Amsterdam

Bezoekt de bijeenkomst van
4 FEBRUARI 1940
Nog enkele kaarten verkrijgbaar.
Het program is als volgt:
P.A.S.mannenkoor
„De Nieuwe Bouwers"
Spreker: E. Bouwman
Film: „De muiterij op de Bounty".
Boekje of contributiekaart meebrengen
Denkt aan de bestaande voorschriften